

Lovforslag nr. L 0000

Folketinget 2022-23 (2. samling)

Fremsat den 8. februar 2023 af ministeren for landdistrikter (Louise Schack Elholm)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om planlægning, lov om Planklagenævnet og lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet

(Fremme af vedvarende energi i den fysiske planlægning og effektivisering af sagsbehandling i Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet)

§ 1

I lov om planlægning, jf. lovekendtgørelse nr. 1157 af 1. juli 2020, som ændret ved § 6 i lov nr. 1833 af 8. december 2020 og § 2 i lov nr. 573 af 10. maj 2022, foretages følgende ændringer:

- I § 1, stk. 1, indsættes efter »miljø«: »samt klima«.
- I § 1, stk. 2, nr. 5, indsættes efter »og at«: »udledning af drivhusgasser,«.
- I § 11 b indsættes som stk. 5:
»Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan uanset retningslinjer efter § 11 a, stk. 1, nr. 16, fastsætte rammer for opstilling af vindmøller og solceller i landskaber, der kan karakteriseres som herregårdslandskaber eller godslandskaber. Dette gælder dog som udgangspunkt ikke, hvis det pågældende landskab kan karakteriseres som et herregårdslandskab eller godslandskab af en særlig kvalitet.«
- I § 29, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »miljøbeskyttelse,«: »klimabeskyttelse,«.

§ 2

I lov nr. 1658 af 20. januar 2016 om Planklagenævnet foretages følgende ændringer:

- Efter § 3 indsættes:
»§ 3 a. Nævnet træffer afgørelse på møde, medmindre formanden finder det ubetænkeligt, at afgørelse træffes på skriftligt grundlag.

Stk. 2. Nævnet er beslutningsdygtigt, når mindst 10 af nævnets 11 medlemmer, herunder formanden, er til stede eller deltager i den skriftlige behandling af sagen.

Stk. 3. Nævnets afgørelse træffes ved stemmeflerhed. Ved stemmelighed er formandens stemme i den enkelte sag udslagsgivende.

Stk. 4. Ved stemmelighed ved afstemning med 10 medlemmer foretages en skriftlig votering af det 11. medlem.«

2. § 4, stk. 2, ophæves.

3. Efter § 4 indsættes:

»§ 4 a. Nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Stk. 2. Hvis en klage indeholder flere klagepunkter, kan nævnet begrænse sin prøvelse til de væsentlige forhold.«

4. I § 10 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Ansatte i Nævnenes Hus anses i spørgsmål om møderet for retten i medfør af retsplejeloven § 260, stk. 3, nr. 4, for at være ansat i Planklagenævnet.«

§ 3

I lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 900 af 21. juni 2022, foretages følgende ændring:

1. I § 14 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Ansatte i Nævnenes Hus anses i spørgsmål om møderet for retten i medfør af retsplejeloven § 260, stk. 3, nr. 4, for at være ansat i Miljø- og Fødevareklagenævnet.«

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2023.

Stk. 2. § 1 finder ikke anvendelse på planforslag, der offentliggøres før lovens ikrafttræden. For sådanne planforslag finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning
2. Lovforslagets hovedpunkter
  - 2.1. Klima i planlovens formålsbestemmelse
    - 2.1.1. Gældende ret
    - 2.1.2. Kirkeministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 2.2. Vindmøller og solceller i herregårds- og godslandskaber
    - 2.2.1. Gældende ret
      - 2.2.1.1. Landskabsudpegninger
      - 2.2.1.2. Nationale interesser
      - 2.2.1.3. Fredede arealer
      - 2.2.1.4. Kystnærhedszonen
      - 2.2.1.5. Anden lovgivning
    - 2.2.2. Kirkeministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 2.3. Klimabeskyttelse som national interesse
    - 2.3.1. Gældende ret
    - 2.3.2. Kirkeministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 2.4. Ændring af kravet om fuldtalligt nævn i Planklagenævnet
    - 2.4.1. Gældende ret
    - 2.4.2. Erhvervsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 2.5. Begrænsning af prøvelsesadgangen i Planklagenævnet
    - 2.5.1. Gældende ret
    - 2.5.2. Erhvervsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 2.6. Mulighed for, at ansatte i Nævnenes Hus kan møde i retten for Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet
    - 2.6.1. Gældende ret
    - 2.6.2. Erhvervsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Klimamæssige konsekvenser
7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
8. Forholdet til EU-retten
9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Som opfølgning på aftalen ”Danmark i bedre balance – Bedre rammer for kommuner, borgere og virksomheder i hele landet” mellem Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti blev der i 2017 vedtaget en række ændringer af planloven. Samtidig blev naturbeskyttelseslovens regler om strandbeskyttelse, klitfredning og sø- og åbeskyttelseslinjen ændret, og der blev etableret nye klagenævn på planområdet og miljøområdet. Partierne aftalte endvidere, at der skulle gennemføres en evaluering. Det er sket med Bolig- og Planstyrelsens ”Evaluering af planloven m.v. 2021” fra marts 2021.

Det fremgår af evalueringen, at planlægning for vindmøller og solcelleanlæg på land er en væsentlig del af den grøn-

ne omstilling og en kommunal opgave, som i lighed med øvrige planlægningsopgaver kræver afvejning af ofte modsatte hensyn og interesser. Det ses ofte i forbindelse med opsætning af vindmøller og store solcelleanlæg i det åbne land, at der trods mange kommuners og borgeres ønske om at bidrage til den grønne omstilling opstår konflikter i forhold til naboer, landskaber m.v. i forbindelse med den kommunale planlægning. Derfor er der behov for bedre planlægningsmæssige redskaber.

Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti har den 15. juni 2022 med aftale om ”Opfølgning på evaluering af planloven mv.” aftalt at følge op på evalueringen og gennemføre en række ændringer af planloven og anden relevant lovgivning.

Aftaleparterne er enige om, at kommunerne skal have bed-

re muligheder for at gennemføre en planlægning, der kan mindske udledningen af klimagasser, øge modstandsdygtigheden i forhold til klimaforandringer samt styrke natur og bæredygtighed.

Det foreslås derfor,

- at planlovens formålsbestemmelse udvides til at omfatte klima på linje med miljø, natur samt vækst og udvikling, og
- at det statslige tilsyn med kommunernes planlægning fokuseres for at sikre klarere rammer for planlægningen for VE-anlæg.

Endvidere fremgår det af aftalen, at et velfungerende klagesystem er afgørende for, at planloven fungerer efter hensigten. Det er vigtigt, at borgere, virksomheder og myndigheder oplever et klagesystem med hurtige og smidige processer, der understøtter udviklingen i Danmark. Med henblik på at fremme hurtige og smidige klageprocesser foreslås derfor,

- at fuldtidsansatte medarbejdere i Nævnenes Hus skal have mulighed for at repræsentere Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet i retssager, herunder møde i retten, og
- at kravet om et fuldtalligt nævn i Planklagenævnet ophæves, og der indføres krav om, at et fraværende medlem ikke må kunne have haft den afgørende stemme.

Desuden finder Erhvervsministeriet, at der for at sikre en hurtig og smidig proces er behov for, at Planklagenævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over, og at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentlige forhold, hvis en klage indeholder flere klagepunkter.

Endelig indgik Socialdemokratiet, Venstre, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet og Kristendemokraterne den 25. juni 2022 stemmeaftalen ”Klimaaf tale om grøn strøm og varme 2022, Et grønnere og sikrere Danmark.”

Af aftalen fremgår, at Danmark og Europa skal være sikrere og grønnere. Det kræver en markant udbygning af vedvarende energikilder – både frem mod 2030 og i årene efter. Klimaaf taltalen indeholder bl.a. ”Delaftale om mere grøn strøm 2022”, hvoraf fremgår, at aftalepartierne er enige om at sikre rammevilkår, der kan muliggøre en firedobling af den samlede elproduktion fra solenergi og landvind frem mod 2030. Endvidere fremgår det af delaftalen, at en firedobling af den samlede produktion fra solenergi og landvind kræver, at en meget omfattende arealplanlægning falder på plads i de kommende år, og at arealplanlægningen bliver fulgt op af en hurtig VE-udbygning på landet og i byerne.

Det fremgår af klimaaf taltalen, at aftaleparterne noterer sig, at det af aftale af 15. juni 2022 om ”Opfølgning på evaluering af planloven m.v.” fremgår, at planlovens formålsbestemmelse udvides til at omfatte klima på linje med miljø,

natur samt vækst og udvikling, og at det statslige tilsyn med kommunernes planlægning fokuseres.

Med henblik på at fjerne yderligere barrierer for opsætning af vedvarende energi er aftalepartierne enige om, at der skal gennemføres en ændring af planloven, der muliggør opsætning af VE-anlæg i såkaldte herregårdslandskaber, således at det sikres, at flere arealer i det åbne land kan anvendes til produktion af vedvarende energi. Ministeren for landdistrikter vil kunne gøre indsigelse, hvis der er tale om et herregårdslandskab af en særlig kvalitet; det vil i sådanne tilfælde være ministerens kompetence at afveje den nationale interesse i bevarelse af et særligt herregårdslandskab over for den nationale interesse i udbygning af vedvarende energi.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Klima i planlovens formålsbestemmelse

2.1.1. Gældende ret

Af § 1, stk. 1, i lov om planlægning (lovbekendtgørelse nr. 1157 af 1. juli 2020 med senere ændringer) fremgår, at loven har til formål at sikre en sammenhængende planlægning, der forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen, medvirker til at værne om landets natur og miljø og skaber gode rammer for vækst og udvikling i hele landet, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag med respekt for menneskets livsvilkår, bevarelse af dyre- og planteliv og øget økonomisk velstand.

Varetagelse af klimahensyn er således ikke en del af formålet med lov om planlægning (planloven).

2.1.2. Kirkeministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Der skal frem mod 2030 ske en markant udbygning af den samlede elproduktion fra solenergi og landvind. For at sikre bedre rammer for en sådan udbygning skal klimahensyn kunne spille en større rolle og indgå på linje med andre hensyn i den fysiske planlægning efter planloven.

Der er i dag begrænsede muligheder for at varetage klimahensyn i planlægning efter planloven, da klima ikke fremgår eksplicit af lovens formål. Det foreslås derfor, at § 1, stk. 1 og 2, udvides, så lovens formålsparagraf afspejler ønsket om, at varetagelse af klimahensyn sidestilles med varetagelse af hensyn til miljø, natur samt vækst og udvikling.

Den foreslåede ændring vil give mulighed for ved planlægning og administration efter planloven at varetage klimahensyn, herunder ønsket om at forebygge udledning af drivhusgasser, som i denne sammenhæng er en samlebetegnelse for luftarter, der bidrager til drivhuseffekten.

Udvidelsen af formålsbestemmelsen vil gøre det muligt for

kommunerne at varetage klimahensyn som et lovligt hensyn i deres planlægning. En sådan udvidelse af formålsbestemmelsen er endvidere en forudsætning for, at kommunerne senere kan gives mere specifikke muligheder for at varetage klimahensyn i især lokalplanlægningen og herved medvirke til en reduktion af udledningen af drivhusgasser.

Udvidelsen af formålsbestemmelsen vil også sikre, at det ligger inden for planlovens formål for henholdsvis ministeren for landdistrikter og klima- energi- og forsyningsministeren at varetage klimahensyn ved varetagelse af nationale interesser i forbindelse med den kommunale planlægning, jf. lovens § 29, stk. 1, og varetagelse af særlige hensyn efter lovens § 29, stk. 3.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1 og 2, og bemærkningerne hertil.

2.2. Vindmøller og solceller i herregårds- og godslandskaber

2.2.1. Gældende ret

2.2.1.1. Landskabsudpegninger

Af planlovens § 11 a, stk. 1, nr. 16, fremgår, at kommuneplanen skal indeholde retningslinjer for sikring af landskabelige bevaringsværdier og beliggenheden af områder med landskabelig værdi, herunder større, sammenhængende landskaber.

Kommunalbestyrelsen udpeger således i kommuneplanen de landskaber, der af kommunen er vurderet som bevaringsværdige. Udpegningerne i kommuneplanen er ledsaget af retningslinjer om, hvordan landskabet skal bevares.

Landskabsudpegningerne omfatter samlet ”Bevaringsværdigt landskab” og ”Større sammenhængende landskaber”. Udpegningerne kan omfatte arealer, der af kommunerne er karakteriseret som f.eks. herregårdslandskab eller godslandskab, som kystlandskab eller fjordlandskab (d.v.s. i kystnærhedszonen), som ådalslandskab, skovlandskab m.fl.

Områder, der af kommunerne er udpeget som ”Bevaringsværdigt landskab” og ”Større sammenhængende landskaber”, kan dog være helt eller delvist overlappende, ligesom et herregårdslandskab eller godslandskab f.eks. tillige kan ligge i et kystlandskab eller et fjordlandskab. Landskabsudpegningerne omfatter cirka halvdelen af Danmarks areal. Derudover kan bl.a. herregårdslandskaber og godslandskaber være omfattet af egentlige fredninger efter naturbeskyttelsesloven enten pga. naturindholdet eller som kulturlandskaber.

Betegnelsen ”herregårdslandskab” eller ”godslandskab” anvendes af nogle kommuner i forbindelse med deres kortlægning af landskabet i kommunen. Ved kortlægningen opdeles og beskrives de forskellige landskabsområder, f.eks. ved

brug af den såkaldte landskabskaraktermetode. Betegnelsen ”herregårdslandskab” eller ”godslandskab” bruges om typer af landskaber, som har nogle karakteristika bestemt af beliggenheden af og udviklingen af herregårdene tilbage i tiden. Disse landskaber er kendetegnet af store, åbne dyrkningsflader med meget begrænset bebyggelse, omkransende skovområder med indslag af enkeltstående træer, mindre træbevoksninger og naturarealer samt alléer. De landskabsmæssige bevaringsværdier indgår derved i et samspil med de mere kulturarvmæssige beskyttelsesværdier omkring selve hovedbygningen med parkanlæg mv. og større avlsbygninger mv. Det indgår ikke i kortlægningen af landskabets karakter, hvorvidt den pågældende ejendom i sig selv har status som en herregård eller et gods.

2.2.1.2. Nationale interesser

Af planlovens § 29, stk. 1, fremgår, at ministeren for landdistrikter skal fremsætte indsigelse over for et forslag til kommuneplan og ændringer til en kommuneplan, der ikke er i overensstemmelse med nationale interesser vedrørende vækst og erhvervsudvikling, natur- og miljøbeskyttelse, kulturarvs- og landskabsbevarelse, hensyn til nationale og regionale anlæg eller regler og beslutninger efter lovens § 3. Pligten til at fremsætte indsigelse gælder dog ikke, hvis forholdet er af underordnet betydning. Ministeren for landdistrikter udøver indsigelsesbeføjelsen efter § 29, stk. 1, på vegne af samtlige statslige myndigheder.

Beføjelsen i § 29, stk. 1, er eksempelvis anvendt til indsigelser mod kommuneplanlægning for byggeri og anlæg i bevaringsværdige landskaber, jf. planlovens § 11 a, stk. 1, nr. 16, herunder i herregårds- og godslandskaber, hvis det er vurderet, at planlægningen – f.eks. for opstilling af vindmøller eller solceller – er i strid med den nationale interesse i at sikre beskyttelsen af de landskaber, der er udpeget som bevaringsværdige i kommuneplanen.

Af planlovens § 29, stk. 3, fremgår, at en minister kan fremsætte indsigelse mod et lokalplanforslag ud fra de særlige hensyn, ministeren varetager. Det fremgår af forarbejderne til § 29, stk. 3, at det som udgangspunkt er den pågældende minister, der fremsætter indsigelse, da det dermed sikres, at de forhold, der gøres indsigelse mod, er af væsentlig national interesse, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 121 som fremsat, side 15. Det er således forudsat i lovens forarbejder, at en indsigelse efter planlovens § 29, stk. 3, skal være motiveret i bl.a. varetagelse af de nationale interesser, den pågældende minister varetager.

En indsigelse efter planlovens § 29 har den retsvirkning, at kommunalbestyrelsen ikke kan vedtage det pågældende planforslag endeligt, jf. planlovens § 28, stk. 1. Planforslaget kan først vedtages, når der er opnået enighed mellem parterne, eller hvis indsigelsen i øvrigt frafaldes.

Efter planlovens § 2 a offentliggør ministeren for landdistrikter hvert fjerde år en oversigt over nationale interesser i kommuneplanlægningen, herunder de interesser, der er fast-

lagt i medfør af planloven og lovgivningen i øvrigt. Oversigten er ikke udtømmende, men den sammenfatter de på offentlighedslovens tidspunkt gældende, juridiske krav til kommunernes planlægning, der følger af lovgivningen, og som kan forventes at blive varetaget ved, at staten fremsætter indsigelse.

I relation til den nationale interesse vedrørende landskab, som skal varetages i den kommunale planlægning, fremgår det af ”Oversigt over nationale interesser i kommuneplanlægningen” fra 2018, at det er en national interesse, at kommuneplanerne bl.a. indeholder retningslinjer til sikring af bevaringsværdige landskaber, som i udgangspunktet friholder dem for byggeri og anlæg, og retningslinjer til sikring af større, sammenhængende landskaber, som i udgangspunktet friholder dem for større byggerier og tekniske anlæg, der slører landskabssammenhænge, har konsekvenser for det karakteristiske og oplevelsesrige i nabolandskaberne eller forringer mulighederne for at forbedre landskaberne, jf. planlovens § 11 a, stk. 1, nr. 16.

Uanset om der er tale om kommuneplanlægning, jf. planlovens § 29, stk. 1, eller lokalplanlægning, jf. planlovens § 29, stk. 3, varetages den nationale interesse vedrørende landskab i alle tilfælde på baggrund af og i overensstemmelse med oversigten over nationale interesser, jf. planlovens § 11 a, stk. 1, nr. 16.

2.2.1.3. Fredede arealer

Arealer kan endvidere være omfattet af en fredning i henhold til naturbeskyttelseslovens kapitel 6, jf. bekendtgørelse nr. 1986 af 27. oktober 2021 af lov om naturbeskyttelse. Det fremgår af lovens § 33, at fredningsnævnet til varetagelse af de formål, der er nævnt i lovens § 1, kan gennemføre fredning af landarealer og ferske vande efter reglerne i lovens kapitel 6.

Fredninger kan således gennemføres til varetagelse af alle de formål, der fremgår af formålsbestemmelsen i naturbeskyttelseslovens § 1. Fredninger kan bl.a. have til formål at sikre en særlig beskyttelse af dyr, planter og deres levesteder eller landskabelige, kulturhistoriske og naturvidenskabelige værdier. En fredning kan desuden indeholde bestemmelser om forbedring og genopretning af naturen. Endvidere kan en fredning regulere befolkningens adgang til færdsel og ophold i naturen.

En fredning kan medføre væsentlige begrænsninger på et områdes fremtidige anvendelsesmuligheder, og en fredning indebærer hel eller delvis afståelse af lodsejernes rettigheder over de omfattede arealer og ejendomme. Derfor gennemføres fredninger i en særlig myndighedsstruktur med en bestemt procedure, og der bliver udbetalt erstatning til lodsejerne for de tab, en fredning medfører.

2.2.1.4. Kystnærhedszonen

Af planlovens § 5 a fremgår, at kystnærhedszonen uden for udviklingsområder skal søges friholdt for bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængige af kystnærhed. Kystnærhedszonen er en cirka 3 km bred zone, der omfatter landzonerne og sommerhusområderne i kystområderne. Kystnærhedszonen har til formål at friholde kystlandskaberne for byggeri og andre anlæg, der ikke er afhængige af en kystnær lokalisering, og der gælder derfor særlige krav til planlægningen i kystnærhedszonen. Efter planlovens § 5 b gælder således for planlægningen i kystnærhedszonen uden for udviklingsområder, at der kun må inddrages nye arealer i byzone og planlægges for anlæg i landzone, såfremt der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering.

Efter administrativ praksis er der en funktionel begrundelse for opstilling af vindmøller i kystnærhedszonen, hvor vindforholdene er mere velegnede end længere inde i landet. Efter administrativ praksis er der ikke en funktionel begrundelse for opstilling af solceller i kystnærhedszonen, men der kan efter en konkret vurdering være en særlig planlægningsmæssig begrundelse for opstilling af solceller f.eks. i tilknytning til vindmøller eller til eksisterende tekniske anlæg i kystnærhedszonen, ligesom opstilling af solceller i kystnærhedszonen som udgangspunkt skal ske længst muligt væk fra kysten.

2.2.1.5. Anden lovgivning

Bevaringsværdige landskaber og større, sammenhængende landskaber, herunder landskaber, der er karakteriseret som herregårdslandskaber eller godslandskaber, kan alt efter den konkrete lokalisering og beskaffenhed og omstændighederne i øvrigt endvidere være omfattet af andre regler i planloven og naturbeskyttelsesloven og af skovloven m.v.

2.2.2. Kirkeministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

For at muliggøre den store udbygning af vedvarende energi på land frem mod 2030 er det i stemmeaftale af 25. juni 2022, ”Klimaaftale om grøn strøm og varme 2022, Et grønnere og sikrere Danmark” besluttet at reducere arealbegrænsninger og fjerne barrierer for opsætning af vedvarende energi. Der skal derfor være mulighed for at planlægge for vindmøller og solcelleanlæg i områder, der kan karakteriseres som herregårdslandskaber eller godslandskaber. Herregårdslandskaber og godslandskaber kortlægges på baggrund af de samme landskabsmæssige karaktertræk.

Det betyder, at en udpegning i kommuneplanen af et område som bevaringsværdigt landskab – hvis området i kommuneplanlægningen er karakteriseret som et ”herregårdslandskab” eller ”godslandskab” – ikke må være til hinder for, at kommunalbestyrelsen kan vælge at planlægge for opstilling af vindmøller og solcelleanlæg i det pågældende område.

Tilsvarende bør der kunne planlægges for vindmøller og

solcelleanlæg, hvis et område efter f.eks. landskabskaraktermetoden kan karakteriseres som ”herregårdslandskab” eller ”godslandskab” – også i de tilfælde, hvor området i kommuneplanlægningen er udpeget med en anden, landskabelig betegnelse.

Det foreslås på den baggrund, at der indsættes en bestemmelse i planlovens § 11 b, hvorefter kommunalbestyrelsen uanset retningslinjer efter § 11 a, stk. 1, nr. 16 – for sikring af landskabelige bevaringsværdier og beliggenheden af områder med landskabelig værdi, herunder større, sammenhængende landskaber – vil kunne fastsætte rammer for opstilling af vindmøller og solceller i landskaber, der kan karakteriseres som herregårdslandskaber eller godslandskaber. I tilknytning hertil foreslås det, at denne adgang for kommunalbestyrelsen til at fastsætte kommuneplanrammer for opstilling af vindmøller og solceller som udgangspunkt ikke vil gælde, hvis det pågældende landskab kan karakteriseres som et herregårdslandskab eller godslandskab af en særlig kvalitet.

Med den foreslåede ændring vil kommunerne få mulighed for, men ikke pligt til, at planlægge for opstilling af vindmøller og solceller i landskaber, der kan karakteriseres som herregårdslandskaber eller godslandskaber, og som ikke er af en særlig kvalitet, hvis kommunen efter en samlet vurdering finder det hensigtsmæssigt. Dette gælder uanset, om de pågældende landskaber er udpeget med denne betegnelse i kommuneplanen eller ikke. Kommunerne vil principielt også kunne planlægge for opstilling af vindmøller og solceller, selvom det pågældende landskab kan karakteriseres som et herregårdslandskab eller godslandskab af en særlig kvalitet, idet en sådan karakterisering af landskabet dog vil kunne medføre en statslig indsigelse mod den foreslåede planlægning, jf. nedenfor.

Med den foreslåede ændring vil der som udgangspunkt ikke kunne fremsættes indsigelse efter planlovens § 29, stk. 1, mod kommuneplanlægning for vindmøller eller solceller i landskaber, der kan karakteriseres som herregårds- eller godslandskaber, med henvisning til varetagelse af nationale interesser i at bevare sådanne landskabelige værdier.

Da forslaget har til formål at åbne mulighed for planlægning af vindmøller og solceller i sådanne landskaber – og da også statens varetagelse af nationale interesser efter planlovens § 29, stk. 3, vedrørende landskabelige værdier sker på baggrund af den nationale interesse vedrørende landskab – vil der som udgangspunkt heller ikke efter planlovens § 29, stk. 3, kunne fremsættes indsigelse mod lokalplanlægning for vindmøller eller solceller i landskaber, der kan karakteriseres som herregårds- eller godslandskaber med henvisning til de særlige hensyn, ministeren varetager, til bevarelse af disse landskabelige værdier.

Ministeren for landdistrikter vil dog efter omstændighederne fremsætte indsigelse efter planlovens § 29, stk. 1, mod et kommuneplanforslag, hvis det pågældende område kan karakteriseres som et herregårdslandskab eller godslandskab af

en særlig kvalitet. Ministeren for landdistrikter vil endvidere efter omstændighederne fremsætte indsigelse efter planlovens § 29, stk. 3, mod et lokalplanforslag, hvis det pågældende område kan karakteriseres som et herregårdslandskab eller godslandskab af en særlig kvalitet.

En eventuel indsigelse fra ministeren for landdistrikter mod et planforslag vil ske efter indstilling fra miljøministeren. Det vil således være miljøministeren, der vurderer, om der er tale om et herregårds- eller godslandskab af en særlig kvalitet. Det vil indgå i vurderingen, om det pågældende landskab er sjældent. Det vil indgå heri, om herregårds- eller godslandskabet indeholder en høj oplevelsesværdi, f.eks. om landskabet er særligt udtryksfuldt i form af f.eks. den visuelle herlighedsværdi, der opstår, når udsigten til en markant og højt beliggende hovedbygning indgår i samspil med omgivende udstrakte marker, og når terræformationer er tydelige og helt uden slørende og forstyrrende fremmedelementer.

Det indebærer, at der vil blive foretaget dels en samlet vurdering af kvaliteten af sjældenhed, bevaringstilstand, oplevelsesværdi og fortælle-værdi, dels en vurdering af tydeligheden af og samspillet mellem kvalitetskriterier som dyrkningsflader, skove og skovbryn, alléer, træer og trægrupper, natur/halvkulturer, parkanlæg, geologi og terrænformer, og om der er en kulturhistorisk helhed og sammenhæng, der umiddelbart kan ses og opleves. Ligeledes vil det indgå i vurderingen, om herregårds- eller godslandskabet indeholder en særlig historisk fortælle-værdi, f.eks. hvis det stadig illustrerer særlige levevilkår på et bestemt tidspunkt i form af f.eks. jagtlandskaber, skovbrug og stuedrift i sammenhængende engarealer og ådale.

Det vil også indgå, hvor helstøbt herregårds- eller godslandskabet er. Heri vil indgå en vurdering af, om hoved- og avlsbygninger, alléer, levende hegn, skovbryn og stendiger er særligt godt vedligeholdt sammen med en vurdering af, om bebyggelses- og landskabsstrukturen er intakt sammenholdt med historiske kort.

Endelig vil det indgå i vurderingen, om landskabet i høj grad er friholdt for tekniske anlæg og nyere anlæg og installationer.

Ministeren for landdistrikter vil efter både planlovens § 29, stk. 1 og stk. 3, have kompetencen til at afveje den nationale interesse i bevarelse af et herregårdslandskab eller godslandskab af en særlig kvalitet over for den nationale interesse i udbygning af vedvarende energi. Det vil kunne indgå i denne afvejning, om et herregårds- eller godslandskabs særlige kvalitet i sammenhæng med f.eks. en større og betydningsfuld turistattraktion har national eller regional betydning for vækst og turismeudvikling.

Forslaget ændrer ikke de statslige myndigheders adgang til at fremsætte indsigelse, jf. planlovens § 29, med henvisning til andre forhold af national interesse, som vedrører vækst og erhvervsudvikling, natur- og miljøbeskyttelse, kulturarvs-

og landskabsbevarelse eller hensyn til nationale og regionale anlæg eller regler og beslutninger efter planlovens § 3. Eksempelvis vil staten fortsat efter omstændighederne skulle (§ 29, stk. 1) eller kunne (§ 29, stk. 3) fremsætte indsigelse mod et planforslag, hvis det af andre grunde – end karakterisering som herregårdslandskab eller godslandskab – vurderes, at der er tale om et værdifuldt landskab af national interesse, f.eks. en ådal. Der henvises i den sammenhæng også til lovforslagets § 1, nr. 4, om klimabeskyttelse som en national interesse, jf. pkt. 2.3 nedenfor.

Forslaget ændrer ikke ved, at såvel planlovens øvrige regler som naturbeskyttelseslovgivningen og anden lovgivning gælder uændret og skal iagttages ved planlægning for vindmøller og solcelleanlæg i herregårds- eller godslandskaber. Det bemærkes herved, at der i forbindelse med en konkret tilladelse, f.eks. en landzonetilladelse eller en dispensation til etablering af vindmøller eller solcelleanlæg i et herregårds- eller godslandskab, vil kunne fastsættes vilkår, hvorefter det pågældende anlæg skal fjernes, såfremt anvendelsen af anlægget ophører.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

2.3. Klimabeskyttelse som national interesse

2.3.1. Gældende ret

Af planlovens § 29, stk. 1, fremgår, at ministeren for landdistrikter skal fremsætte indsigelse over for et forslag til kommuneplan og ændringer til en kommuneplan, der ikke er i overensstemmelse med nationale interesser vedrørende vækst og erhvervsudvikling, natur- og miljøbeskyttelse, kulturarvs- og landskabsbevarelse, hensyn til nationale og regionale anlæg eller regler og beslutninger efter § 3. Pligten til at fremsætte indsigelse gælder dog ikke, hvis forholdet er af underordnet betydning.

Ministeren for landdistrikter udøver indsigelsesbeføjelsen på vegne af samtlige statslige myndigheder. En indsigelse har den retsvirkning, at kommunalbestyrelsen ikke kan vedtage et planforslag endeligt, jf. planlovens § 28, stk. 1. Planforslaget kan først vedtages, når og hvis ministeren frafalder indsigelsen. Hvis forholdet er af underordnet betydning, gælder pligten til at fremsætte indsigelse ikke.

Udtrykket ”nationale interesser” dækker over forhold, som har interesse ud over kredsen af en kommunes indbyggere, og som typisk også har interesse for kommende generationer.

Beføjelsen i planlovens § 29, stk. 1, er eksempelvis anvendt til indsigelser mod byggeri i kystnærhedszonen, af hensyn til virksomheder af national interesse, for at sikre benyttelsesinteresser i forsyning, trafik anlæg og andre tekniske anlæg, friluftsliv og turisme samt sikre nationale interesser i

det åbne land, som f.eks. landskab, geologi, natur, kulturarv, lavbundsarealer, oversvømmelse m.v.

Efter planlovens § 2 a offentliggør ministeren for landdistrikter hvert fjerde år en oversigt over nationale interesser i kommuneplanlægningen, herunder de interesser, der er fastlagt i medfør af planloven og lovgivningen i øvrigt. Oversigten er ikke udtømmende, men den sammenfatter de på offentliggørelsestidspunktet gældende krav til kommunernes planlægning, der følger af lovgivningen. Efter planlovens § 29, stk. 3, kan en minister fremsætte indsigelse mod et lokalplanforslag ud fra de særlige hensyn, som ministeren varetager. Beføjelsen tilkommer både centrale og decentrale myndigheder. Det fremgår af forarbejderne til § 29, stk. 3, at det som udgangspunkt er den pågældende minister, der fremsætter indsigelse, da det dermed sikres, at de forhold, der gøres indsigelse mod, er af væsentlig national interesse, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 121 som fremsat, side 15. Det er således forudsat i lovens forarbejder, at en indsigelse efter planlovens § 29, stk. 3, skal være motiveret i bl.a. varetagelse af de nationale interesser, den pågældende minister varetager.

2.3.2. Kirkeministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Varetagelse af klimahensyn i kommunernes planlægning er i dag ikke en national interesse, der skal varetages i medfør af planloven. Ministeren for landdistrikter har derfor ikke adgang til at fremsætte indsigelse på vegne af en statslig myndighed mod forslag til en kommuneplan og ændringer til en kommuneplan, hvorved der eksempelvis planlægges for en arealanvendelse på en måde, der vurderes ikke at varetage hensyn til udbygning af produktionen af vedvarende energi fra f.eks. vindmøller, solcelleanlæg eller fremtidige teknologier til produktion af vedvarende energi i form af grøn strøm.

Det foreslås, at planlovens § 29, stk. 1, ændres således, at klimabeskyttelse indsættes i bestemmelsen. Herefter vil ministeren for landdistrikter skulle fremsætte indsigelse over for et forslag til kommuneplan og ændringer til en kommuneplan, hvis forslaget ikke er i overensstemmelse med nationale interesser vedrørende klimabeskyttelse. Herved vil den nationale interesse i klimabeskyttelse blive sidestillet med de eksisterende nationale interesser vedrørende vækst og erhvervsudvikling, natur- og miljøbeskyttelse, kulturarvs- og landskabsbevarelse, hensyn til nationale og regionale anlæg eller regler og beslutninger efter § 3.

Staten vil herefter f.eks. kunne sikre, at der i kommunernes kommuneplanlægning udpeges arealer til opstilling af vedvarende energikilder som f.eks. vindmøller og solcelleanlæg. De nationale interesser vedrørende klimabeskyttelse vil blive beskrevet nærmere i den ovenfor under pkt. 2.3.1 nævnte oversigt over nationale interesser i kommuneplanlægningen.

Tilsvarende vil klima-, energi- og forsyningsministeren kun-

ne varetage klimabeskyttelse i forbindelse med kommunernes lokalplanlægning, jf. planlovens § 29, stk. 3.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

2.4. Ændring af kravet om fuldtalligt nævn i Planklagenævnet

2.4.1. Gældende ret

Kapitel 3 i lov nr. 1658 af 20. december 2016 om Planklagenævnet regulerer Planklagenævnets sagsbehandling. Formanden eller en stedfortræder for denne kan på nævnets vegne træffe afgørelse i sager, der ikke indeholder spørgsmål af større eller principiel betydning, og i sager, hvis afgørelse alene beror på en retlig vurdering, jf. lovens § 4, stk. 1.

I sager, der ikke kan afgøres af formanden eller en stedfortræder for denne alene, skal Planklagenævnet være fuldtalligt, og nævnet træffer afgørelse ved almindeligt stemmeflertal på et møde eller ved skriftlig behandling. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme i den enkelte sag udslagsgivende, jf. § 4, stk. 2.

2.4.2. Erhvervsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det fremgår af punkt 6 i Aftale af 15. juni 2022 om opfølgning på evaluering af planloven m.v., at aftalepartierne er enige om at gennemføre en forenkling og smidiggørelse af klagesagsprocesser, bl.a. ved at ophæve kravet om fuldtalligt nævn i Planklagenævnet samt sikre, at et fraværende medlem ikke må kunne have haft den afgørende stemme.

Erhvervsministeriet vurderer, at dette punkt i aftalen kan gennemføres ved indsættelse af en ny § 3 a, i lov om Planklagenævnet, der regulerer nævnets afgørelsesmåde, og hvor der indføres en bestemmelse om afstemning, der sikrer, at et fraværende medlem får mulighed for at votere og stemme i tilfælde af stemmelighed.

Det foreslås samtidig at § 4, stk. 2, i lov om Planklagenævnet, ophæves.

Det foreslås, at der indsættes et nyt § 3 a, stk. 1, hvorefter nævnet træffer afgørelse på møde, medmindre formanden finder det ubetænkeligt, at afgørelse træffes af nævnet på skriftligt grundlag. Med forslaget kan formanden således beslutte, om afgørelsen i den konkrete sag skal træffes på et møde eller på skriftligt grundlag. Det forudsættes, at der som i dag kan fastsættes nærmere retningslinjer for, hvornår afgørelser træffes på henholdsvis møder og på skriftligt grundlag, i nævnets forretningsorden, jf. lovens § 10.

Det foreslås endvidere, at der indsættes et nyt § 3 a, stk. 2, hvorefter nævnet er beslutningsdygtigt, når mindst 10 af

medlemmerne, herunder formanden, er til stede eller deltager i den skriftlige behandling af sagen. Bestemmelsen har til formål at sikre, at klagesagsbehandlingen ikke forsinkes af fravær hos et enkelt nævnsmedlem og derved at understøtte, at der er hurtige og smidige klageprocesser samt en effektiv opgavevaretagelse under hensyn til den fornødne retssikkerhed, navnlig i form af fornøden repræsentation af den viden og indsigt m.v., som nævnets medlemmer besidder.

Bestemmelsen forudses kun undtagelsesvist at få betydning, idet de stedfortrædende nævnsmedlemmer (suppleanter) generelt forventes at kunne træde til, hvis et nævnsmedlem har forfald. Reglerne for beslutningsdygtighed forudsættes i øvrigt nærmere fastlagt i nævnets forretningsorden, jf. lovens § 10.

Det vil være op til formanden at sikre, at nævnet er beslutningsdygtigt i forhold til den konkrete sag.

Videre foreslås det at indsætte et nyt § 3 a, stk. 3, hvorefter nævnets afgørelser træffes ved stemmeflerhed. Ved stemmelighed er formandens stemme i den enkelte sag udslagsgivende.

Bestemmelsen svarer til den gældende § 4, stk. 2, 1. pkt., 2. led, og 2. pkt., i lov om Planklagenævnet, for så vidt angår regler om afstemning.

Endelig foreslås det, at der indsættes et nyt § 3 a, stk. 4, hvorefter der ved stemmelighed ved afstemning med 10 medlemmer foretages en skriftlig votering af det 11. medlem.

Bestemmelsen har til formål at sikre, at et fraværende medlem ikke vil kunne have den afgørende stemme i en konkret sag.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2, nr. 1 og 2, og bemærkningerne hertil.

2.5. Begrænsning af prøvelsesadgangen i Planklagenævnet

2.5.1. Gældende ret

Ifølge § 12 a, stk. 1, i den tidligere lov om Natur- og Miljøklagenævnet, jf. lov nr. 580 af 18. juni 2012 om ændring af lov om Natur- og Miljøklagenævnet og forskellige andre love (Reform af klagesystemet på natur- og miljøområdet m.v.), kan nævnet begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over. Efter bestemmelsens stk. 2 kan nævnet endvidere begrænse sin efterprøvelse til de væsentligste forhold, hvis en klage indeholder flere klagepunkter.

Bestemmelsen om adgang for nævnet til i visse sager at kunne koncentrere sagsbehandlingen om et enkelt klagepunkt

var en kodificering af nævnets egen hidtidige praksis, jf. Folketingstidende 2011-12, A, L 147 som fremsat, side 12.

I 2017 blev Natur- og Miljøklagenævnet nedlagt, og to nye klagenævne – Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet – blev etableret. Den tidligere § 12 a blev gendtaget i § 11 i lov nr. 1715 af 27. december 2017 om Miljø- og Fødevareklagenævnet, men bestemmelsen blev ikke medtaget i lov nr. 1658 af 20. december 2016 om Planklagenævnet.

2.5.2. Erhvervsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Erhvervsministeriets vurdering, at der har været tale om en forglemmelse, da den tidligere § 12 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet ikke blev medtaget i lov om Planklagenævnet. Det kan ikke antages at have været hensigten med opsplitningen af Natur- og Miljøklagenævnet, at der skulle ske en udvidelse af prøvelsen i alle planklagesager, og dette er da heller ikke forudsat i sagsbehandlingsregler eller i forhold til nævnets sagsbehandlingstid og ressourcer i lovforslag nr. 42 af 26. oktober 2016 om forslag til lov om Planklagenævnet.

Det bemærkes, at Planklagenævnet – som tidligere Natur- og Miljøklagenævnet – er omfattet af officialprincippet, som bl.a. indebærer, at nævnet ikke er bundet af parternes påstande og anbringender. Herudover var bestemmelsen om adgang for nævnet til i visse sager at kunne koncentrere sagsbehandlingen om et enkelt klagepunkt en kodificering af nævnets egen hidtidige praksis, jf. Folketingstidende 2011-12, A, L 147 som fremsat, side 12.

Det er Erhvervsministeriets opfattelse, at det vil være hensigtsmæssigt, at der indsættes en udtrykkelig bestemmelse i lov om Planklagenævnet svarende til den tidligere § 12 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet og § 11 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, hvor det fastsættes, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over, og at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentlige forhold, hvis en klage indeholder flere klagepunkter.

Det foreslås, at der indsættes et nyt § 4 a, stk. 1, hvorefter nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over. Bestemmelsen svarer til den tidligere § 12 a, stk. 1, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet og til § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at nævnet i almindelighed skal tage stilling til de forhold, der er klaget over. Nævnet vil dog fortsat have mulighed for og efter omstændighederne pligt til at inddrage andre forhold end det, der er klaget over, f.eks. spørgsmål om overholdelse af gældende EU-ret eller tilsidesættelse af grundlæggende forvaltningsretlige grundsætninger om f.eks. habilitet. Nævnet kan således prøve andre dele af afgørelsen end de påklagede, ligesom nævnet kan oplyse sagen yderligere både i forhold til klagetemaet og til belysning af de elementer

i afgørelsen, som nævnet ønsker at inddrage i klagesagsbehandlingen. Nævnet skal som udgangspunkt, jf. dog den foreslåede stk. 2, tage stilling til alle påstande og relevante anbringender, som klager gør gældende.

Det foreslås endvidere, at der indsættes et nyt § 4 a, stk. 2, hvorefter nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentlige forhold, hvis en klage indeholder flere klagepunkter. Bestemmelsen svarer til den tidligere § 12 a, stk. 2, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet og til § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Hvis en klage indeholder flere klagepunkter, kan nævnet indskrænke sig til alene at forholde sig til de væsentlige klagepunkter, herunder navnlig klagepunkter, som efter nævnets opfattelse fører til, at den påklagede afgørelse ophæves, ændres eller hjemvises til fornyet behandling.

Det bør dog anføres i nævnets afgørelse, om den påklagede afgørelse i øvrigt indeholder væsentlige mangler, så risikoen for at gentage disse mindskes. Dette indebærer dog ikke en pligt til en fuldstændig gennemgang af sagen med henblik på at konstatere eventuelle øvrige væsentlige mangler ved afgørelsen. Det bør ligeledes anføres i afgørelsen, hvilke forhold nævnet har taget stilling til.

Bestemmelsen ændrer ikke i den almindelige pligt til at oplyse sagerne.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

2.6. Mulighed for, at ansatte i Nævnenes Hus kan møde i retten for Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet

2.6.1. Gældende ret

Adgangen til at møde i retten som rettergangsfuldmægtig er generelt reguleret i retsplejelovens § 260. Det fremgår af bestemmelsens stk. 2, at advokater er eneberegtede til at møde i retten som fuldmægtige for sagens parter, medmindre andet følger af stk. 3, 5, 6, 7, 9 og 10. Af bestemmelsens stk. 3, nr. 4, fremgår det, at der dog kan mødes for en part i retten ved personer, der er ansat hos parten for et tidsrum, der ikke er kortere end 1 måned, og – når parten ikke selv er advokat – ikke med det særlige formål at møde i retten.

Det er ikke særskilt reguleret, hvorvidt ansatte i Nævnenes Hus kan møde i retten for de nævn, som de ansatte i Nævnenes Hus sekretariatsbetjener. Ansatte i Nævnenes Hus møder ikke i dag på vegne af nævnene.

Nævnenes Hus blev oprettet som en selvstændig styrelse under Erhvervsministeriet med virkning fra den 1. januar 2017. Nævnenes Hus har bl.a. til opgave at sekretariatsbetjene en række uafhængige, domstolslignende klagenævne, herunder bl.a. Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet. Hensigten med etableringen af Nævnenes Hus

var at skabe én indgang for klagesager og et stærkt, fagligt, juridisk miljø, der kan bidrage til en bedre og mere effektiv sagsbehandling i de forskellige nævn, herunder i situationer, hvor der f.eks. vedrørende det samme projekt klages over flere forskellige afgørelser hos forskellige nævn.

Med etableringen af Nævnenes Hus gik man således fra en konstruktion, hvor de medarbejdere, der sekretariatsbetjener de enkelte nævn, var ansat direkte under nævnene, til en konstruktion, hvor medarbejderne er ansat i Nævnenes Hus, der fungerer som fællessekretariat for de klagenævn, der er tilknyttet styrelsen. Konstruktionen med Nævnenes Hus som fællessekretariat er ikke reguleret nærmere.

2.6.2. Erhvervsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det fremgår af punkt 6 i ”Aftale om opfølgning på evaluering af planloven m.v.”, at aftalepartierne er enige om at gennemføre en forenkling og smidiggørelse af opgaveløsningen i Nævnenes Hus.

Derfor foreslås, at fuldtidsansatte medarbejdere i Nævnenes Hus får mulighed for at repræsentere Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet i retssager, herunder møde i retten. Erhvervsministeriet finder, at det bl.a. kan gennemføres ved at tilvejebringe et tydeligt grundlag i henholdsvis lov om Planklagenævnet og lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, således at ansatte i Nævnenes Hus kan møde i retten for de omhandlede to klagenævn, når betingelserne i retsplejelovens § 260, stk. 3, nr. 4, i øvrigt er opfyldt.

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse i § 10, stk. 3, i lov om Planklagenævnet og i § 14, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, hvor det fastsættes, at ansatte i Nævnenes Hus skal anses for ansat i henholdsvis Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet i relation til betingelserne for møderet for retten i retsplejelovens § 260, stk. 3, nr. 4.

Herved kommer det til at fremgå af de to love, at ansatte i Nævnenes Hus kan møde for de respektive nævn, selv om de pågældende ansættelsesmæssigt er forankret i nævnens fællessekretariat.

Lovforslaget berører ikke i øvrigt ansættelsesforholdene eller -vilkårene for de ansatte i Nævnenes Hus.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2, nr. 4, og § 3, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget pålægger ikke kommunerne nye opgaver og har derfor ikke økonomiske eller implementeringsmæssige konsekvenser for kommunerne.

Lovforslaget har ikke økonomiske eller implementeringsmæssige konsekvenser for staten.

Lovforslaget har ikke økonomiske eller implementeringsmæssige konsekvenser for regionerne.

Princippet for digitaliseringsklar lovgivning er ikke relevante.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke i sig selv klimamæssige konsekvenser, men forventes ved kommunernes brug af de nye planlægningsmuligheder og ved en efterfølgende implementering af den kommunale planlægning samt ved en effektivisering af klagesagsbehandlingen at have positive konsekvenser for klimaet.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke i sig selv miljø- eller naturmæssige konsekvenser, men forventes ved kommunernes brug af de nye planlægningsmuligheder og ved en efterfølgende implementering af den kommunale planlægning samt ved en effektivisering af klagesagsbehandlingen at have positive konsekvenser for miljø og natur.

Implementering af kommunal planlægning for opstilling af vindmøller og solceller i visse herregårds- og godslandskaber vil påvirke de pågældende landskaber negativt, idet mange af landskaberne generelt er kendetegnede ved at være friholdt for tekniske anlæg.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden 5. juli 2022 til 18. august 2022 været sendt i høring hos følgende myndigheder, organisationer, uddannelsesinstitutioner m.v.:

Danske Regioner, de fem regioner, KL og alle landets kommuner, 3F – Fagligt Fælles Forbund, 92-gruppen, Akademikerne, Akademirådet, Arkitektforeningen, Asfaltindustrien,

Biogas Danmark, BL – Danmarks almene Boliger, Byggeskedefonden, Byggesocietetet, Bygherreforeningen, Bæredygtigt Landbrug, Camping Outdoor Danmark, CO-industri (Centralorganisationen af industriansatte i Danmark), CO-WI, Cyklistforbundet, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Frie AutoCampere, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Affaldforening, Dansk Blindesamfund, Dansk Camping Union, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Entomologisk Forening, Dansk Erhverv, Dansk Fjernvarme, Dansk Fåreavl, Dansk Industri, Dansk Journalistforbund, Dansk Jægerforbund, Dansk Kyst- og Naturturisme, Dansk Metal, Dansk Miljøteknologi, Dansk Sejlunion, Dansk Standard, Dansk Træinformation, Danske Advokater, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Handicaporganisationer, Danske Havne, Danske Juletræer, Danske Kloakmestre, Danske Landskabsarkitekter, Danske Maritime, Danske Shipping- og Havnevirksomheder, Danske Tegl, Danske Udlejere, DANVA – Dansk Vand- og Spildevandsforening, De Samvirkende Købmænd, Det Centrale Handicapråd, Det Danske Spejderkorps, Det finansielle ankenævn, DGI, DHI, Dommerforeningen, Drivkraft Danmark, DTL Danske Vognmænd, Ejendom Danmark, Elretur, Erhvervsflyvningens Sammenslutning, Erhvervslejernes Landsorganisation, F-Camping, Feriehusudlejernes Brancheforening, Finans Danmark, Forbrugerrådet Tænk, Forbundet Arkitekter og Designere (FAOD), Foreningen af Lystbådehavne i Danmark, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Friluftsrådet, FSR – Danske Revisorer, Gavnø Slot, Grakom – Kommunikationsindustrien, Green Power Denmark, Grund-

ejernes Investeringsfond, Handelsflådens Arbejdsmiljø- og Velfærdsråd, Hedeselskabet, HOFOR, HORESTA, Kolonihaveforbundet, Komiteen Bæredygtig Kystkultur, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, Landsforeningen Landsbyerne i Danmark, Landsforeningen Praktisk Økologi, Lederne Søfart, Maskinmestrenes Forening, Mejeriforeningen, Metroselskabet og Hovedstadens Letbane, Moesgaard Museum, Movia, Nationalpark Thy, NOAH Friends of the Earth Denmark, Nuuday A/S, RealDania, Rådet for Større Bade- og Vandsikkerhed, Sammenslutningen af Danske Småøer, SMVdanmark, Sund & Bælt, TDC Net A/S, TEKNIQ Arbejdsgiverne, Tele Industrien, Vikingeskibsmuseet, Økologisk Landsforening, Ørsted, Aalborg Universitet, Aalborg Universitet – Institut for Kemi og Biovidenskab, Aalborg Universitet – Institut for Planlægning, Aalborg Universitet – Statens Byggeforskningsinstitut, Aarhus Universitet, Aarhus Universitet – Institut for Miljøvidenskab, Aarhus Universitet – Professor emerita Ellen Margrethe Basse, Arkitektskolen i Århus, Danmarks Tekniske Universitet, Københavns Universitet – Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet – Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi, Københavns Universitet – Professor Helle Tegner Anker, Syddansk Universitet og GEUS – De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen

Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Påvirkning af visse herregårds- og godslandskaber
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af planlovens § 1, stk. 1, at loven har til formål at sikre en sammenhængende planlægning, der forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen, medvirker til at værne om landets natur og miljø og skaber gode rammer for vækst og udvikling i hele landet, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag med respekt for menneskets livsvilkår, bevarelse af dyre- og planteliv og øget økonomisk velstand.

Af § 1, stk. 2, fremgår en række nærmere hensyn, som loven særligt tilsigter at varetage, herunder at biodiversiteten understøttes, og at forurening af luft, vand og jord samt støjulemper forebygges.

Klima er ikke nævnt i § 1, stk. 1 og 2.

Der er i planloven forskellige krav til kommunernes planlægning for klimatilpasning, men da klima ikke indgår i formålsbestemmelsen, er det ikke muligt for kommunerne særskilt at varetage klimahensyn, herunder ønsket om at modvirke og reducere udledning af drivhusgasser, i deres planlægning efter planloven.

Det følger af den foreslåede ændring af planlovens § 1, stk. 1, at ordene ”samt klima” indsættes i planlovens formålsbestemmelse efter ordet ”miljø”.

Det følger herefter af formålsbestemmelsen i § 1, stk. 1, at loven skal sikre en sammenhængende planlægning, der

forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen, medvirker til at værne om landets natur og miljø samt klima og skaber gode rammer for vækst og udvikling i hele landet, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag med respekt for menneskets livsvilkår, bevarelse af dyre- og planteliv og øget økonomisk velstand.

Med den foreslåede ændring vil varetagelsen af klimahensyn indgå i lovens formålsbestemmelse på linje med natur og miljø samt vækst og udvikling m.v.

Den foreslåede ændring vil give mulighed for ved planlægning og administration efter planloven at varetage klimahensyn, herunder ønsket om at forebygge udledning af drivhusgasser, som i denne sammenhæng er en samlebetegnelse for luftarter, der bidrager til drivhuseffekten.

Med den foreslåede ændring vil planlægningen m.v. kunne begrundes i varetagelsen af klimahensyn, dog under fortsat hensyntagen til øvrige relevante planlægningsmæssige forhold, proportionalitet og andre, mere detaljerede regler.

Den foreslåede ændring af formålsbestemmelsen vil også sikre, at det ligger inden for planlovens formål at varetage klimahensyn ved anvendelse af landsplanbeføjelser efter planloven, jf. lovens § 3, og i forbindelse med statens varetagelse af de nationale interesser i den kommunale planlægning, jf. lovens § 29. Der henvises i den sammenhæng til lovforslagets § 1, nr. 4, om klimabeskyttelse som en national interesse.

En ændring af formålsbestemmelsen som foreslået vil endvidere være en forudsætning for, at kommunerne senere kan gives flere muligheder for særskilt at varetage klimahensyn i især lokalplanlægningen og herved medvirke til en reduktion af udledningen af drivhusgasser. Den foreslåede

ændring af formålsbestemmelsen vil ikke i sig selv give mulighed for i lokalplanlægningen at fastsætte nye typer af bindende krav, som ikke ligger inden for planlovens § 15, stk. 2, dvs. det såkaldte lokalplankatalog. § 15, stk. 2, angiver udtømmende, hvilke forhold en kommune kan fastsætte lokalplanbestemmelser for. Uanset den foreslåede ændring af formålsbestemmelsen vil lokalplanlægning skulle ske inden for de gældende regler i § 15, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1 og 2, og pkt. 2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det fremgår af planlovens § 1, stk. 1, at loven har til formål at sikre en sammenhængende planlægning, der forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen, medvirker til at værne om landets natur og miljø og skaber gode rammer for vækst og udvikling i hele landet, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag med respekt for menneskets livsvilkår, bevarelse af dyre- og planteliv og øget økonomisk velstand.

Det fremgår af planlovens § 1, stk. 2, at loven særligt tilsigter en række nærmere angivne forhold, herunder at biodiversiteten understøttes, og at forurening af luft, vand og jord samt støjulemper forebygges.

Klima er ikke nævnt i planlovens § 1, stk. 1 og 2.

Det følger af den foreslåede ændring af planlovens § 1, stk. 2, nr. 5, at der efter ordene ”og at” indsættes ”udledning af drivhusgasser,”.

Det følger herefter af planlovens § 1, stk. 2, nr. 5, at loven særlig tilsigter, at biodiversiteten understøttes, og at udledning af drivhusgasser, forurening af luft, vand og jord samt støjulemper forebygges.

Ændringen skal ses i sammenhæng med forslaget om, at klima indsættes i planlovens formålsbestemmelse, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

Den foreslåede ændring af § 1, stk. 2, nr. 5, har til formål at tydeliggøre, at varetagelsen af hensyn til klima særligt tilsigter at forebygge udledning af drivhusgasser på linje med forebyggelse af forurening af luft, vand og jord samt støjulemper. Forebyggelse af udledning af drivhusgasser kan f.eks. ske ved planlægning for vedvarende energianlæg, der erstatter fossile energikilder. Drivhusgasser er i denne sammenhæng en samlebetegnelse for luftarter, der bidrager til drivhuseffekten, navnlig kuldioxid (CO₂).

Planlægning og administration efter planloven vil herefter kunne begrundes i ønsket om at varetage klimahensyn og særligt at forebygge udledning af drivhusgasser, dog under fortsat hensyntagen til øvrige relevante planlægningsmæssige forhold, proportionalitet og andre, mere detaljerede regler.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1 og 2, og pkt. 2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Efter planlovens § 11, stk. 2, fastlægger kommuneplanen på grundlag af en samlet vurdering af udviklingen i kommunen en hovedstruktur, som angiver de overordnede mål for udviklingen og arealanvendelsen i kommunen (stk. 2, nr. 1), retningslinjer for arealanvendelsen m.v., jf. § 11 a, stk. 1 (stk. 2, nr. 2), og rammer for lokalplanernes indhold for de enkelte dele af kommunen, jf. § 11 b (stk. 2, nr. 3).

Efter planlovens § 11 a, stk. 1, nr. 16, skal en kommuneplan indeholde retningslinjer for sikring af landskabelige bevaringsværdier og beliggenheden af områder med landskabelig værdi, herunder større, sammenhængende landskaber.

Det fremgår af planlovens § 11 b, stk. 1, at der for de enkelte dele af kommunen fastsættes rammer (i kommuneplanen) for indholdet af lokalplaner med hensyn til en række emner. Oprensningen i § 11 b, stk. 1, af emner til konkretisering i kommuneplanens rammedel er ikke udtømmende.

Det følger af den foreslåede § 11 b, stk. 5, at kommunalbestyrelsen uanset retningslinjer efter § 11 a, stk. 1, nr. 16, kan fastsætte rammer for indholdet af lokalplaner med hensyn til opstilling af vindmøller og solceller i landskaber, der kan karakteriseres som herregårdslandskaber eller godslandskaber. Dette gælder dog som udgangspunkt ikke, hvis det pågældende landskab kan karakteriseres som et herregårdslandskab eller godslandskab af en særlig kvalitet.

Den foreslåede ændring af planlovens § 11 b vil indebære en lempelse i forhold til kommuneplanens retningslinjer for sikring af landskabelige bevaringsværdier og beliggenheden af områder med landskabelig værdi, herunder større, sammenhængende landskaber, for så vidt angår landskaber, der kan karakteriseres som herregårdslandskaber eller godslandskaber. Sådanne landskaber kortlægges på baggrund af de samme landskabsmæssige karaktertræk. Den foreslåede ændring vedrører alene muligheden for planlægning for opstilling af vindmøller og solceller i de pågældende landskaber og ikke andre former for byggeri og anlæg.

Med den foreslåede ændring vil kommunerne få mulighed for, men ikke pligt til, at planlægge for opstilling af vindmøller og solceller i landskaber, der kan karakteriseres som herregårdslandskaber eller godslandskaber, og som ikke er af en særlig kvalitet, hvis kommunen efter en samlet vurdering finder det hensigtsmæssigt. Dette vil gælde, hvad enten de pågældende landskaber er udpeget med denne betegnelse i kommuneplanen eller ikke.

Kommunerne vil principielt også kunne planlægge for opstilling af vindmøller og solceller, selvom det pågældende landskab kan karakteriseres som et herregårdslandskab eller godslandskab af en særlig kvalitet, idet en sådan karakteri-

sering af landskabet dog vil kunne medføre en statslig indsigelse mod den foreslåede planlægning, jf. nedenfor.

Med den foreslåede ændring vil der som udgangspunkt ikke kunne fremsættes indsigelse efter planlovens § 29, stk. 1, mod kommuneplanlægning for vindmøller eller solceller i landskaber, der kan karakteriseres som herregårds- eller godslandskaber, med henvisning til varetagelse af nationale interesser i at bevare sådanne landskabelige værdier.

Da forslaget har til formål at åbne mulighed for planlægning af vindmøller og solceller i sådanne landskaber – og da også statens varetagelse af nationale interesser efter planlovens § 29, stk. 3, vedrørende landskabelige værdier sker på baggrund af den nationale interesse vedrørende landskab – vil der som udgangspunkt heller ikke efter planlovens § 29, stk. 3, kunne fremsættes indsigelse mod lokalplanlægning for vindmøller eller solceller i landskaber, der kan karakteriseres som herregårds- eller godslandskaber med henvisning til de særlige hensyn, ministeren varetager, til bevarelse af disse landskabelige værdier.

Ministeren for landdistrikter vil dog efter omstændighederne fremsætte indsigelse efter planlovens § 29, stk. 1, mod et kommuneplanforslag, hvis det pågældende område kan karakteriseres som et herregårdslandskab eller godslandskab af en særlig kvalitet. Ministeren for landdistrikter vil endvidere efter omstændighederne fremsætte indsigelse efter planlovens § 29, stk. 3, mod et lokalplanforslag, hvis det pågældende område kan karakteriseres som et herregårdslandskab eller godslandskab af en særlig kvalitet.

En eventuel indsigelse fra ministeren for landdistrikter mod et planforslag vil ske efter indstilling fra miljøministeren. Det vil således være miljøministeren, der vurderer, om der er tale om et herregårds- eller godslandskab af en særlig kvalitet. Det vil indgå i vurderingen, om det pågældende landskab er sjældent. Det vil indgå heri, om herregårds- eller godslandskabet indeholder en høj oplevelsesværdi, f.eks. om landskabet er særligt udtryksfuldt i form af f.eks. den visuelle herlighedsværdi, der opstår, når udsigten til en markant og højt beliggende hovedbygning indgår i samspil med omgivende udstrakte marker, og når terrænformationer er tydelige og helt uden slørende og forstyrrende fremmedele-
menter.

Det indebærer, at der vil blive foretaget dels en samlet vurdering af kvaliteten af sjældenhed, bevaringstilstand, oplevelsesværdi og fortælleværdi, dels en vurdering af tydeligheden af og samspillet mellem kvalitetskriterier som dyrkningsflader, skove og skovbryn, alléer, træer og trægrupper, natur/halvkulturer, parkanlæg, geologi og terrænformer, og om der er en kulturhistorisk helhed og sammenhæng, der umiddelbart kan ses og opleves. Ligeledes vil det indgå i vurderingen, om herregårds- eller godslandskabet indeholder en særlig historisk fortælleværdi, f.eks. hvis det stadig illustrerer særlige levevilkår på et bestemt tidspunkt i form af f.eks. jagtlandskaber, skovbrug og stuedrift i sammenhængende engarealer og ådale.

Det vil også indgå, hvor helstøbt herregårds- eller godslandskabet er. Heri vil indgå en vurdering af, om hoved- og avlsbygninger, alléer, levende hegn, skovbryn og stendiger er særligt godt vedligeholdt sammen med en vurdering af, om bebyggelses- og landskabsstrukturen er intakt sammenholdt med historiske kort.

Endelig vil det indgå i vurderingen, om landskabet i høj grad er friholdt for tekniske anlæg og nyere anlæg og installationer.

Ministeren for landdistrikter vil efter både planlovens § 29, stk. 1 og stk. 3, have kompetencen til at afveje den nationale interesse i bevarelse af et herregårdslandskab eller godslandskab af en særlig kvalitet over for den nationale interesse i udbygning af vedvarende energi. Det vil kunne indgå i denne afvejning, om et herregårds- eller godslandskabs særlige kvalitet i sammenhæng med f.eks. en større og betydnende turistattraktion har national eller regional betydning for vækst og turismeudvikling.

Forslaget ændrer ikke de statslige myndigheders adgang til at fremsætte indsigelse, jf. planlovens § 29, med henvisning til andre forhold af national interesse, som vedrører vækst og erhvervsudvikling, natur- og miljøbeskyttelse, kulturarvs- og landskabsbevarelse eller hensyn til nationale og regionale anlæg eller regler og beslutninger efter planlovens § 3. Eksempelvis vil staten fortsat efter omstændighederne skulle (§ 29, stk. 1) eller kunne (§ 29, stk. 3) fremsætte indsigelse mod et planforslag, hvis det af andre grunde – end karakterisering som herregårdslandskab eller godslandskab – vurderes, at der er tale om et værdifuldt landskab af national interesse, f.eks. en ådal. Der henvises i den sammenhæng også til lovforslagets § 1, nr. 4, om klimabeskyttelse som en national interesse.

Bevaringsværdige landskaber og større, sammenhængende landskaber, herunder landskaber, der kan karakteriseres som herregårdslandskab eller godslandskab, kan alt efter den konkrete lokalisering og beskaffenhed og omstændighederne i øvrigt endvidere være omfattet af andre regler i planloven og naturbeskyttelsesloven og af skovloven m.v.

Forslaget ændrer ikke ved, at planlovens øvrige regler, naturbeskyttelseslovgivningen, herunder regler om fredning og om beskyttelse af arter og naturtyper, og anden lovgivning gælder uændret og skal iagttages ved planlægning for vindmøller og solcelleanlæg i herregårds- eller godslandskaber, der er udpeget i kommuneplanlægningen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 3, og pkt. 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det fremgår af planlovens § 29, stk. 1, at ministeren for landdistrikter skal fremsætte indsigelse over for et forslag til kommuneplan og ændringer til en kommuneplan, der ikke er i overensstemmelse med nationale interesser vedrørende

vækst og erhvervsudvikling, natur- og miljøbeskyttelse, kulturarvs- og landskabsbevarelse, hensyn til nationale og regionale anlæg eller regler og beslutninger efter § 3. Pligten til at fremsætte indsigelse gælder dog ikke, hvis forholdet er af underordnet betydning.

Ministeren for landdistrikter udøver indsigelsesbeføjelsen efter § 29, stk. 1, på vegne af samtlige statslige myndigheder. En indsigelse har den retsvirkning, at kommunalbestyrelsen ikke kan vedtage et planforslag endeligt, jf. planlovens § 28, stk. 1. Planforslaget kan først vedtages, når og hvis ministeren frafalder indsigelsen. Hvis forholdet er af underordnet betydning, gælder pligten til at fremsætte indsigelse ikke.

Udtrykket ”nationale interesser” dækker over forhold, som har interesse ud over kredsen af en kommunes indbyggere, og som typisk også har interesse for kommende generationer.

Nationale interesser er ved en lovændring fra 2017, jf. lov nr. 668 af 8. juni 2017 om ændring af lov om planlægning, lov om naturbeskyttelse og lov om aktindsigt i miljøoplysninger (Modernisering af planloven, bedre rammer for kommuner, borgere og virksomheder i hele landet), afgrænset til at omfatte vækst og udvikling, natur- og miljøbeskyttelse, kulturarvs- og landskabsbevarelse hensyn til nationale og regionale anlæg eller regler og beslutninger efter lovens § 3.

Efter planlovens § 2 a offentliggør ministeren for landdistrikter hvert fjerde år en oversigt over nationale interesser i kommuneplanlægningen, herunder de interesser, der er fastlagt i medfør af planloven og lovgivningen i øvrigt. Oversigten er ikke udtømmende, men den sammenfatter de på offentliggørelsestidspunktet gældende krav til kommunernes planlægning, der følger af lovgivningen.

Varetagelse af klimahensyn i kommunernes planlægning er i dag ikke en national interesse, der skal varetages i medfør af indsigelsesbeføjelserne efter § 29, stk. 1. Ministeren for landdistrikter har derfor ikke adgang til i medfør af § 29, stk. 1, at fremsætte indsigelse på vegne af en statslig myndighed mod forslag til en kommuneplan og ændringer af en kommuneplan begrundet i klimahensyn. Efter gældende regler er der f.eks. ikke grundlag for en indsigelse mod et forslag til kommuneplanlægning for en arealanvendelse, der vurderes ikke at varetage hensyn til en nødvendig udbygning af produktionen af vedvarende energi fra f.eks. vindmøller, solcelleanlæg eller fremtidige teknologier.

Det følger af den foreslåede ændring af planlovens § 29, stk. 1, at ordet ”klimabeskyttelse” indsættes efter ordet ”miljøbeskyttelse”. Det følger herefter af bestemmelsen i planlovens § 29, stk. 1, at ministeren for landdistrikter vil skulle fremsætte indsigelse over for et forslag til kommuneplan og ændringer til en kommuneplan, der ikke er i overensstemmelse med nationale interesser vedrørende vækst og erhvervsudvikling, natur- og miljøbeskyttelse, klimabeskyttelse, kulturarvs- og landskabsbevarelse, hensyn til nationa-

le og regionale anlæg eller regler og beslutninger efter § 3. Pligten til at fremsætte indsigelse vil dog ikke gælde, hvis forholdet er af underordnet betydning.

Den foreslåede ændring vil medføre, at ministeren for landdistrikter vil skulle fremsætte indsigelse efter § 29, stk. 1, over for forslag til kommuneplan og ændringer af en kommuneplan, hvis forslaget ikke er i overensstemmelse med de nationale interesser vedrørende klimabeskyttelse.

Herved sidestilles den nationale interesse i klimabeskyttelse med de gældende nationale interesser vedrørende vækst og erhvervsudvikling, natur- og miljøbeskyttelse, kulturarvs- og landskabsbevarelse, hensyn til nationale og regionale anlæg eller regler og beslutninger efter § 3.

Staten vil herefter f.eks. kunne sikre, at der i kommunernes kommuneplanlægning udpeges arealer til opstilling af vedvarende energikilder som f.eks. vindmøller og solcelleanlæg. De nationale interesser vedrørende klimabeskyttelse vil blive beskrevet nærmere i oversigten over nationale interesser i kommuneplanlægningen.

Efter planlovens § 29, stk. 3, kan en minister fremsætte indsigelse mod et lokalplanforslag ud fra de særlige hensyn, som ministeren varetager. Det fremgår af forarbejderne til § 29, stk. 3, at det som udgangspunkt er den pågældende minister, der fremsætter indsigelse, da det dermed sikres, at de forhold, der gøres indsigelse mod, er af væsentlig national interesse, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 121 som fremsat, side 15. Den foreslåede ændring af planlovens § 29, stk. 1, vil også indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne varetage klimabeskyttelse i forbindelse med kommunernes lokalplanlægning, jf. lovens § 29, stk. 3.

Baggrunden for den foreslåede ændring er et politisk ønske om, at det sikres, at statens varetagelse af nationale interesser i den kommunale planlægning kan medvirke til at understøtte varetagelsen af hensyn til klimabeskyttelse på linje med hensyn til natur- og miljøbeskyttelse samt vækst og udvikling.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 4, og pkt. 2.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

Kapitel 3 i lov nr. 1658 af 20. december 2016 om Planklagenævnet regulerer Planklagenævnets sagsbehandling. Efter lovens § 4, stk. 1, kan formanden eller en stedfortræder for denne på nævnets vegne træffe afgørelse i sager, der ikke indeholder spørgsmål af større eller principiel betydning, og i sager, hvis afgørelse alene beror på en retlig vurdering.

Efter § 4, stk. 2, skal Planklagenævnet i sager, der ikke kan afgøres af formanden eller en stedfortræder for denne alene være fuldtalligt. Nævnet træffer afgørelse ved almindeligt stemmeflertal på et møde eller ved skriftlig behandling. I til-

fælde af stemmelighed er formandens stemme i den enkelte sag udslagsgivende.

Det foreslås, at der indsættes en ny § 3 a til regulering af nævnets afgørelsesmåde.

Det foreslås, at der indsættes et nyt § 3 a, stk. 1, hvorefter nævnet træffer afgørelse på møde, medmindre formanden finder det ubetænkeligt, at afgørelse træffes på skriftligt grundlag.

Forslaget indebærer, at formanden i sager, der afgøres af nævnet, vil kunne beslutte, om afgørelsen i den konkrete sag skal træffes på et møde eller på skriftligt grundlag.

Det forudsættes, at der som i dag kan fastsættes nærmere retningslinjer for, hvornår afgørelser træffes på henholdsvis møder og på skriftligt grundlag i nævnets forretningsorden, jf. lovens § 10.

Det foreslås endvidere, at der indsættes et nyt § 3 a, stk. 2, hvorefter nævnet er beslutningsdygtigt, når mindst 10 af medlemmerne, herunder formanden, er til stede eller deltager i den skriftlige behandling af sagen.

Forslaget indebærer, at klagesagsbehandlingen ikke forsinkes af fravær hos et enkelt nævnsmedlem og derved understøtter, at der er hurtige og smidige klageprocesser samt en effektiv opgavevaretagelse under hensyn til den fornødne retssikkerhed, navnlig i form af fornøden repræsentation af den viden og indsigt m.v., som nævnets medlemmer besidder.

Bestemmelsen forudses kun undtagelsesvist at få betydning, idet de stedfortrædende nævnsmedlemmer (suppleanter) generelt forventes at kunne træde til, hvis et nævnsmedlem har forfald. Reglerne for beslutningsdygtighed forudsættes i øvrigt nærmere fastlagt i nævnets forretningsorden, jf. lovens § 10.

Det er op til formanden at sikre, at nævnet er beslutningsdygtigt i forhold til den konkrete sag.

Videre foreslås det at indsætte et nyt § 3 a, stk. 3, hvorefter nævnets afgørelser træffes ved stemmeflerhed. Ved stemmelighed er formandens stemme i den enkelte sag udslagsgivende.

Bestemmelsen svarer til den gældende § 4, stk. 2, 1. pkt., 2. led, og 2. pkt., i lov om Planklagenævnet, for så vidt angår regler om afstemning.

Endelig foreslås det, at der indsættes et nyt § 3 a, stk. 4, hvorefter der ved stemmelighed ved afstemning med 10 medlemmer foretages en skriftlig votering af det 11. medlem.

Bestemmelsen har til formål at sikre, at et fraværende medlem ikke vil kunne have haft den afgørende stemme i en konkret sag. Bestemmelsen vil eksempelvis finde anvendelse i den situation, hvor de 10 medlemmer deler sig i to

grupper med fem i hver. Her vil det være nødvendigt at foretage skriftlig votering af det 11. medlem, således at et fraværende medlem ikke ville have haft den udslagsgivende stemme. Deler de 10 medlemmer sig eksempelvis i tre grupper med henholdsvis tre, tre og fire medlemmer, vil der derimod ikke skulle foretages skriftlig votering af det 11. medlem, eftersom det fraværende medlem ikke ville have haft den udslagsgivende stemme.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Kapitel 3 i lov nr. 1658 af 20. december 2016 om Planklagenævnet regulerer Planklagenævnets sagsbehandling. Efter lovens § 4, stk. 1, kan formanden eller en stedfortræder for denne på nævnets vegne træffe afgørelse i sager, der ikke indeholder spørgsmål af større eller principiel betydning, og i sager, hvis afgørelse alene beror på en retlig vurdering.

Efter § 4, stk. 2, skal Planklagenævnet i sager, der ikke kan afgøres af formanden eller en stedfortræder for denne alene være fuldtalligt. Nævnet træffer afgørelse ved almindeligt stemmeflertal på et møde eller ved skriftlig behandling. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme i den enkelte sag udslagsgivende.

Det foreslås, at § 4, stk. 2, i lov om Planklagenævnet ophæves.

Forslaget er en konsekvens af den foreslåede § 3 a i lov om Planklagenævnet, som fremover vil regulere nævnets afgørelsesmåde.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2, nr. 1, og pkt. 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Efter § 12 a, stk. 1, i den tidligere lov om Natur- og Miljøklagenævnet, jf. lov nr. 580 af 18. juni 2012 om ændring af lov om Natur- og Miljøklagenævnet og forskellige andre love (Reform af klagesystemet på natur- og miljøområdet m.v.), og § 11 i lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet kan nævnet begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over. Efter bestemmelsens stk. 2 kan nævnet endvidere begrænse sin efterprøvelse til de væsentligste forhold, hvis en klage indeholder flere klagepunkter. Den gældende lov om Planklagenævnet indeholder ikke en udtrykkelig bestemmelse om begrænsning af nævnets prøvelse.

Det foreslås, at der indsættes en ny § 4 a i lov om Planklagenævnet om begrænsning af nævnets prøvelse.

Det foreslås, at der indsættes et nyt § 4 a, stk. 1, hvorefter nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Bestemmelsen svarer til den tidligere § 12 a, stk. 1, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet og til § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Forslaget indebærer, at nævnet i almindelighed skal tage stilling til de forhold, der er klaget over. Nævnet vil dog fortsat have mulighed for og efter omstændighederne pligt til at inddrage andre forhold end det, der er klaget over, f.eks. spørgsmål om overholdelse af gældende EU-ret eller tilsidesættelse af grundlæggende forvaltningsretlige grund-sætninger om f.eks. habilitet. Nævnet kan således prøve andre dele af afgørelsen end de påklagede, ligesom nævnet kan oplyse sagen yderligere både i forhold til klagetemaet og til belysning af de elementer i afgørelsen, som nævnet ønsker at inddrage i klagesagsbehandlingen. Nævnet skal som udgangspunkt, jf. dog den foreslåede stk. 2, tage stilling til alle påstande og relevante anbringender, som klager gør gældende.

Prøvelsesintensiteten vil kunne variere, idet nævnet må sondre mellem om det, der konkret skal efterprøves, er 1. instansens anvendelse af retsreglerne, sagens faktiske grundlag eller afgørelsens hensigtsmæssighed og rimelighed (herunder også afgørelsens proportionalitet). Som udgangspunkt foretager nævnet fuld efterprøvelse af 1. instansens afgørelse (dvs. efterprøver både retlige og faktiske spørgsmål), medmindre der i den enkelte sektorlov er særligt fastsatte begrænsninger i denne del af prøvelsen. Udgangspunktet ved prøvelsen af sagens faktum er officialprincippet, og nævnet kan vælge at lægge 1. instansens fastlæggelse af faktum uprøvet til grund, medmindre faktum bestrides, der foreligger nye oplysninger eller hvis nævnet finder, at oplysningen af sagen i 1. instans har været utilstrækkelig i forhold til de retsregler, som nævnet anser for relevante for sagen. For nævnsprøvelse af afgørelsernes hensigtsmæssighed, rimelighed, formålstjenlighed mv. inden for de relevante regler gælder, at nævnet kan efterprøve disse elementer fuldt ud, medmindre lovgivningen indeholder en særlig begrænsning. Men nævnet kan også udvise konkret tilbageholdenhed, f.eks. når 1. instansen har en særlig ekspertise eller lokalkendskab, eller når 1. instansen, f.eks. en kommunalbestyrelse, har et politisk mandat, forudsat dette aspekt er relevant i henhold til det konkrete retsgrundlag.

Det foreslås endvidere, at der indsættes et nyt § 4 a, stk. 2, hvorefter nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentlige forhold, hvis en klage indeholder flere klagepunkter.

Bestemmelsen svarer til den tidligere § 12 a, stk. 2, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet og til § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Forslaget indebærer, at hvis en klage indeholder flere klagepunkter, kan nævnet indskrænke sig til alene at forholde sig til de væsentligste klagepunkter, herunder navnlig klagepunkter, som efter nævnets opfattelse fører til, at den påklagede afgørelse ophæves, ændres eller hjemvises til fornyet behandling.

Det bør dog anføres i nævnets afgørelse, om den påklagede afgørelse i øvrigt indeholder væsentlige mangler, så risikoen for at gentage disse mindskes. Dette indebærer dog ikke en pligt til en fuldstændig gennemgang af sagen med henblik på at konstatere eventuelle øvrige væsentlige mangler ved afgørelsen. Det bør ligeledes anføres i afgørelsen, hvilke forhold nævnet har taget stilling til.

Bestemmelsen ændrer ikke i den almindelige pligt til at oplyse sagerne.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det fremgår af retsplejelovens § 260, stk. 3, nr. 4, at der kan mødes for en part i retten ved personer, der er ansat hos parten for et tidsrum, der ikke er kortere end 1 måned, og – når parten ikke selv er advokat – ikke med det særlige formål at møde i retten.

Nævnenes Hus fungerer som fællessekretariat for en række klagenævn. De medarbejdere, der betjener Planklagenævnet, er således ansat i Nævnenes Hus og ikke direkte i nævnet. Konstruktionen med Nævnenes Hus som fællessekretariat er ikke reguleret nærmere.

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse i § 10, stk. 3, i lov om Planklagenævnet, hvorefter ansatte i Nævnenes Hus i spørgsmål om møderet for retten i medfør af retsplejeloven § 260, stk. 3, nr. 4, anses for at være ansat i Planklagenævnet.

Forslaget indebærer, at ansatte i Nævnenes Hus vil kunne møde i retten for Planklagenævnet, når betingelserne i retsplejelovens § 260, stk. 3, nr. 4, i øvrigt er opfyldt. Det indebærer, at den ansatte ikke må være ansat for et tidsrum, der er kortere end 1 måned, samt at den ansatte – når parten ikke selv er advokat – ikke må være ansat med det særlige formål at møde i retten. Det er endvidere en betingelse, at Planklagenævnet er part i den pågældende retssag.

Lovforslaget berører ikke i øvrigt ansættelsesforholdene eller -vilkårene for de ansatte i Nævnenes Hus.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Til nr. 1

Det fremgår af retsplejelovens § 260, stk. 3, nr. 4, at der kan mødes for en part i retten ved personer, der er ansat hos parten for et tidsrum, der ikke er kortere end 1 måned, og – når parten ikke selv er advokat – ikke med det særlige formål at møde i retten.

Nævnenes Hus fungerer som fællessekretariat for en række

klagenævn. De medarbejdere, der betjener Miljø- og Fødevareklagenævnet, er således ansat i Nævnenes Hus og ikke direkte i nævnet. Konstruktionen med Nævnenes Hus som fællessekretariat er ikke reguleret nærmere.

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse i § 14, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, hvorefter ansatte i Nævnenes Hus i spørgsmål om møderet for retten i medfør af retsplejeloven § 260, stk. 3, nr. 4, anses for at være ansat i Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Forslaget indebærer, at ansatte i Nævnenes Hus vil kunne møde i retten for Miljø- og Fødevareklagenævnet, når betingelserne i retsplejelovens § 260, stk. 3, nr. 4, i øvrigt er opfyldt. Det indebærer, at den ansatte ikke må være ansat for et tidsrum, der er kortere end 1 måned, samt at den ansatte – når parten ikke selv er advokat – ikke må være ansat med det særlige formål at møde i retten. Det er endvidere en betingelse, at Miljø- og Fødevareklagenævnet er part i den pågældende retssag.

Lovforslaget berører ikke i øvrigt ansættelsesforholdene eller -vilkårene for de ansatte i Nævnenes Hus.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 4

Det foreslås i *stk. 1*, at loven skal træde i kraft den 1. juli 2023.

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, da de love, der ændres, ikke gælder for Færøerne og Grønland, jf. herved § 70 i lov om planlægning, § 19 i lov om Planklagenævnet og § 95 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Dog kan §§ 41, 44, 60, 61, 62, 71, 73, 81, 82 og 87 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet ved kongelig anordning sættes helt eller delvis i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger. Anordningshjemlen omfatter ikke de bestemmelser, der foreslås ændret med lovforslaget.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget
§ 1

I lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1157 af 1. juli 2020, som ændret ved § 6 i lov nr. 1833 af 8. december 2020 og § 2 i lov nr. 573 af 10. maj 2022, foretages følgende ændringer:

§ 1. Loven skal sikre en sammenhængende planlægning, der forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen, medvirker til at værne om landets natur og miljø og skaber gode rammer for vækst og udvikling i hele landet, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag med respekt for menneskets livsvilkår, bevarelse af dyre- og planteliv og øget økonomisk velstand.

Stk. 2. ---

§ 1. ---

Stk. 2. Loven tilsigter særlig,

1-4) ---

5) at biodiversiteten understøttes, og at forurening af luft, vand og jord samt støjulemper forebygges,

6) ---

Stk. 3. ---

§ 11 b.

Stk. 1. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

Stk. 4. ---

§ 29. Erhvervsministeren skal fremsætte indsigelse over for et forslag til kommuneplan og ændringer til en kommuneplan, der ikke er i overensstemmelse med nationale interesser vedrørende vækst og erhvervsudvikling, natur- og miljøbeskyttelse, kulturarvs- og landskabsbevarelse, hensyn til nationale og regionale anlæg eller regler og beslutninger efter § 3. Pligten gælder dog ikke, hvis forholdet er af underordnet betydning.

1. I § 1, stk. 1, indsættes efter »miljø«: »samt klima«.

2. I § 1, stk. 2, nr. 5, indsættes efter »og at«: »udledning af drivhusgasser,«.

3. I § 11 b indsættes som *stk. 5*:

»*Stk. 5.* Kommunalbestyrelsen kan uanset retningslinjer efter § 11 a, stk. 1, nr. 16, fastsætte rammer for opstilling af vindmøller og solceller i landskaber, der kan karakteriseres som herregårdslandskaber eller godslandskaber. Dette gælder dog som udgangspunkt ikke, hvis det pågældende landskab kan karakteriseres som et herregårdslandskab eller godslandskab af en særlig kvalitet.«

4. I § 29, stk. 1, indsættes efter »miljøbeskyttelse,«: »klima- beskyttelse,«.

Stk. 2. ---

§ 4. ---

Stk. 2. I sager, der ikke kan afgøres af formanden eller en stedfortræder for denne alene, jf. stk. 1, skal Planklagenævnet være fuldtalligt, og nævnet træffer afgørelse ved almindeligt stemmeflertal på et møde eller ved skriftlig behandling. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme i den enkelte sag udslagsgivende.

§ 10.

Stk. 1. ---

Stk. 2. ---

§ 14.

§ 2

I lov nr. 1658 af 20. januar 2016 om Planklagenævnet, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 3 indsættes:

»§ 3 a. Nævnet træffer afgørelse på møde, medmindre formanden finder det ubetænkeligt, at afgørelse træffes på skriftligt grundlag.

Stk. 2. Nævnet er beslutningsdygtigt, når mindst 10 af nævnets 11 medlemmer, herunder formanden, er til stede eller deltager i den skriftlige behandling af sagen.

Stk. 3. Nævnets afgørelse træffes ved stemmeflerhed. Ved stemmelighed er formandens stemme i den enkelte sag udslagsgivende.

Stk. 4. Ved stemmelighed ved afstemning med 10 medlemmer foretages en skriftlig votering af det 11. medlem.«

2. § 4, stk. 2, ophæves.

3. Efter § 4 indsættes:

»§ 4 a. Nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Stk. 2. Hvis en klage indeholder flere klagepunkter, kan nævnet begrænse sin prøvelse til de væsentlige forhold.«

4. I § 10 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Ansatte i Nævnenes Hus anses i spørgsmål om møderet for retten i medfør af retsplejeloven § 260, stk. 3, nr. 4, for at være ansat i Planklagenævnet.«

§ 3

I lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 900 af 21. juni 2022, foretages følgende ændring:

Stk. 1. ---

1. I § 14 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Ansatte i Nævnenes Hus anses i spørgsmål om møderet for retten i medfør af retsplejeloven § 260, stk. 3, nr. 4, for at være ansat i Miljø- og Fødevareklagenævnet.«